

zaaknummer 2010 T 179

datum advies 17 maart 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mevr. mr. N.A. Villevoye-Geers, advocaat te Nijmegen

tegen:

[naam],

geboren op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

lid van de Orde van het Heilige Kruis,

juridisch adviseur: mr. R.P. Baetens

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 mei 2011. Aangeklaagde heeft hierop gereageerd door middel van drie brieven gedateerd 1, 2 en 4 juni 2011. Voorts is op 15 juli 2011 bij het Meldpunt een verweerschrift binnengekomen.

Op 17 november 2011 is door de Klachtencommissie een advies gegeven aan de Overste van de Orde van het Heilige Kruis tot ongegrondverklaring van de klacht.

Op 27 maart 2015 is bij de Klachtencommissie een verzoek tot herziening binnengekomen, welk verzoek door de bijzondere kamer van de Klachtencommissie bij beschikking van 29 mei 2015 is toegewezen. De bijzondere kamer heeft in die beslissing van 29 mei 2015 bepaald dat de zaak opnieuw moet worden behandeld, dat de stukken die zijn gewisseld in de herzieningsprocedure alsmede deze uitspraak deel uitmaken van het dossier bij nieuwe behandeling en dat de zaak dient te worden gepland op dezelfde zitting als de zaak met zaaknummer 2015-W1503.

Op 9 februari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is daarbij verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mevr. mr. N.A. Villevoye-Geers, advocaat te Nijmegen.

Aangeklaagde is eveneens verschenen. Hij werd bijgestaan door mr. R.P. Baetens.

Namens de Orde van het Heilige Kruis is niemand verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft op 18 maart 2010 per mail voor het eerst melding gedaan van het door hem ondervonden misbruik. Deze melding is in 2011 omgezet in een klacht. De klacht betreft seksueel misbruik van klager door aangeklaagde vanaf dat hij ongeveer negen jaar was (1975) totdat hij ongeveer vijftien jaar was (1981).

Klager woonde toen met zijn alleenstaande moeder, drie oudere broers en een jongere zus in [plaats]. De oudste broer van klager, [naam], woonde bij aangeklaagde in zijn woning. Om moeder in bepaalde periodes wat rust te gunnen, logeerde klager soms bij aangeklaagde in [plaats].

Direct de eerste keer dat klager bij aangeklaagde logeerde, benaderde aangeklaagde hem 's avonds, toen hij in bed lag, op een seksuele manier door klager te bevredigen. Klager was toen negen jaar.

De logeerplek voor klager was op de open zolder van de woning van aangeklaagde. De andere bewoners en dus ook broer [naam], hadden allen een eigen kamer op de eerste verdieping. Die eerste avond kwam aangeklaagde, terwijl klager al in zijn bed lag, fluitend naar boven om de was op zolder op te hangen. Toen hij daarmee klaar was, kwam hij naast het bed van klager staan, schoof zijn handen onder de dekens, streelde het lichaam van klager en pakte de penis van klager om hem vervolgens te bevredigen. Klager was verward, hij kende het niet en wist ook niet goed hoe te reageren. Misschien was het ook wel een beetje fijn of in ieder geval niet direct onplezierig. In zijn kinderlijke beleving leek het niet direct verkeerd. Klager kon het echter moeilijk plaatsen. Hij herinnert zich de vele vragen die door zijn hoofd spookten: kan dit? mag dit? moet ik lachen of toch huilen? Na deze eerste keer volgden vele volgende keren en vele seksuele handelingen (betasten, een poging tot 'tongzoenen', met de hand bevredigen en oraal bevredigen). Enkele uitzonderingen daargelaten, misbruikte aangeklaagde klager elke avond die klager op de zolder doorbracht. Klager verbleef in de periode 1975-1981 in de kerstvakanties en later ook enkele zomervakanties bij aangeklaagde. Bij ieder verblijf vond seksueel misbruik plaats dat varieerde van tongzoenen en betasten tot orale bevrediging. Verder denkt klager, dat aangeklaagde klager anaal heeft geprobeerd te penetreren, maar dat dat mislukt is. Het seksueel misbruik heeft ook wel eens in de auto van aangeklaagde plaats gevonden. Aangeklaagde vroeg klager dan of hij het leuk vond om ook eens te sturen. Natuurlijk vond klager dat leuk. Vanaf de rijdersstoel mocht klager dan sturen, terwijl aangeklaagde de pedalen bediende. Ondertussen betastte hij klager. Toen klager een jaar of vijftien was en in ieder geval omstreeks de tijd, dat hij slaagde voor zijn LTS elektrotechniek, kwam er een einde aan de logeerpartijtjes in de woning van aangeklaagde. Klager maakte zelf een einde aan die logeerpartijtjes bij aangeklaagde; hij had geen zin meer en zei dat vanaf dat moment ook gewoon.

2.2 Vanaf de jong adolescentie fase, waarin een einde kwam aan het seksueel misbruik door aangeklaagde, begon het bij klager meer en meer te dagen dat dat stelselmatige seksueel misbruik wellicht helemaal niet zo 'normaal' was. Vanaf een jaar of 22 durfde hij er met vrienden ook over te spreken en naar aanleiding van die gesprekken werd hij gesterkt in de vorming van zijn standpunt, dat hetgeen hem was aangedaan, absoluut niet door de beugel kon en kan. Klager ervaart het moment dat hij over zijn misbruikverleden is gaan praten, als een moment waarop er bij hem "iets brak". Het leven van klager is, op zijn zachtst gezegd, niet vlekkeloos verlopen. Het kernwoord is onrust. Onrust in zijn lijf. Dat ervoer en ervaart hij dagelijks. Hij heeft zich nooit meer goed kunnen concentreren en is snel afgeleid. Als kind al moest hij altijd bezig gehouden worden en alles wat hij doet, doet hij impulsief en zonder al te veel nadenken. Die rusteloosheid heeft hem weinig goeds gebracht. Zijn onvermogen en angst om zich aan een ander te binden, om een ander te vertrouwen en om aan een ander uiting van zijn eigen diepe gevoelens te geven, hebben ertoe geleid dat relaties geen stand hielden. Met de moeder van zijn thans vijfjarige dochter is hij ook niet meer samen. Klager is werkzaam geweest bij een divers en groot aantal bedrijven; van horeca tot constructie tot logistiek. Klager houdt zijn werk simpelweg nauwelijks vol. Niet omdat hij het werk niet aankan, maar omdat hij al snel weer rusteloos wordt en dan, impulsief, van het een op het andere moment, meent het niet meer te kunnen en te moeten stoppen. De lust om te werken is dan, voor dat moment, compleet verdwenen en hij zou dan het liefst zijn bed niet meer uitkomen. Vanzelfsprekend duurt het niet lang, voordat hij ervaart wat het (praktisch) betekent als de geldkraan dicht zit, waardoor hij op zoek gaat naar een volgende baan. En zo gaat het eigenlijk al zijn hele leven lang. Niet lang na de geboorte van zijn dochter (10 januari 2006) bereikte zijn leven een dieptepunt. Aan de relatie met zijn vriendin kwam een einde, zijn moeder overleed (daags na de eerste verjaardag van zijn dochter), hij zegde zijn zoveelste arbeidsovereenkomst op en de zin van zijn leven ontging hem even totaal. Zijn dan ex-vriendin spoorde hem aan psychische hulp te zoeken. Dat heeft hij gedaan en zo kwam hij terecht bij [naam] Geestelijke Gezondheidszorg in [plaats]. Sinds 2008 liep klager er met enige regelmaat binnen, maar het duurde nog tot 2010 voordat hij concreet onder behandeling kwam. Klager probeert zijn leven op rit te krijgen, maar dat lukt hem moeilijk. Begin 2010 stond hij zelfs op straat zonder woning en zonder werk. Op 28 mei 2010 klopte hij wanhopig aan bij het Leger des Heils. Een laatste noodgreep, die - naar omstandigheden - goed voor klager heeft uitgepakt. Hij kwam in contact met een medewerker, mevrouw [naam]. Zij begeleidt klager tot op heden wekelijks

met allerhande praktische zaken. Klager is sinds 2010 onder behandeling bij [naam] GGZ en wordt behandeld door de heer [naam], een psychiater, gespecialiseerd in psychische problemen ten gevolge van seksueel misbruik, in samenwerking met de heer [naam], sociaal psychiatrisch verpleger (SPV'er). Klager begrijpt nu pas, waarom hij als kind zo vaak onrustig en verward is geweest. Wat had het hem heerlijk geleken, wanneer hij, net als zijn dochter nu, in alle rust en in opperste concentratie had kunnen spelen en doen. Klager is ook boos vanwege het gegeven dat, juist in het geval van seksueel misbruik, vele slachtoffers uiteindelijk ook daders worden. Wat als hij, door enig verder verloop in zijn leven, ook in die valkuil zou zijn getrapt? Hij kan het zich niet voorstellen, maar alleen al de gedachte, dat het risico daarop is vergroot door het seksueel misbruik door aangeklaagde, maakt hem onpasselijk.

2.3 Klager wil erkenning van en excuses voor het seksueel misbruik door aangeklaagde in persoon. Klager realiseert zich, dat de onderhavige procedure zich niet leent voor een strafrechtelijke veroordeling van aangeklaagde, maar dat betekent niet dat hij niet vanuit de grond van zijn hart meent, dat de laakbare, pertinent onjuiste en beschadigende gedragingen van aangeklaagde geen straf verdienen. Het geloof van klager in een rechtvaardige God maakt, dat hij gelooft dat niemand, ook aangeklaagde niet, zijn straf ontloopt. Daarop vooruitlopend en ter ondersteuning van de erkenning en oprechtheid van het excuus zoals hiervoor verwoord, wenst klager een tastbaar gebaar, een geldelijke vergoeding voor het hem aangedane leed. Van een substantiële inkomstenderving is zeker sprake. Er zal een nadere, specifieke berekening gemaakt moeten worden door een financieel deskundige, teneinde tot een precies en concreet schadebedrag te kunnen komen. De kosten van deze deskundige moeten door aangeklaagde en/of het Provinciaal van de Kruissheren gedragen worden. Zij dienen dan ook in onderhandeling te treden met klager, teneinde hieromtrent tot een goede oplossing te komen die recht doet aan de situatie.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft ter zitting verklaard, dat hij zich niet meer kan herinneren, dat hij klager heeft misbruikt. Hij zegt dat hij het gestelde seksueel misbruik daarom noch kan ontkennen noch kan erkennen.

Hij wijst daarnaast op een verklaring van de broer van aangeklaagde, [naam], die afstand neemt van het relaas van klager. Ook wijst hij op de verklaring van de Prior provinciaal van het Provinciaal van de Kruissheren, pater [naam], die heeft medegedeeld, dat in de archieven geen aanwijzingen zijn gevonden voor seksueel misbruik door aangeklaagde noch voor enig ander spoor van kritiek op diens functioneren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden, dat klager in de kerstvakanties en mogelijk in een enkele zomervakantie in de periode van 1975 tot 1981 door aangeklaagde is misbruikt, waarbij dit misbruik bestond uit het betasten van het geslachtsdeel van klager door aangeklaagde en orale bevrediging van klager door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de reeds gegrond verklaarde klacht met klachtnummer 2014W1288 en door de klacht met nummer 2015W1503, waarin eveneens sprake was van seksuele bevrediging van de betreffende klager door aangeklaagde.

Ten slotte hecht de Klachtencommissie waarde aan de verklaring van de broer van klager, [naam], waarin hij bevestigt dat hij getuige was van de gesprekken tussen klager en hun moeder over het gestelde misbruik.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien, ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde. Dat ook andere verklaringen ten gunste van aangeklaagde zijn overgelegd, doet daaraan niet af.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde nog in leven is kunnen tegen hem maatregelen worden genomen. De Klachtencommissie geeft de Overste van de Orde van het Heilige Kruis in overweging daartoe passende stappen te nemen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht ook in voldoende mate bijdragen aan de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Orde van het Heilige Kruis de klacht gegrond te verklaren.

Deze beslissing is genomen op 17 maart 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.